

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Економічний вісник університету

Збірник наукових праць
учених та аспірантів

Випуск 46

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-46>

Заснований у 2006 році
Видається чотири рази на рік

Переяслав
2020

ББК 65.9(4)
УДК 330.658.114
18Е

У збірнику опубліковані наукові статті з актуальних питань національної економіки України, розвитку підприємництва, аграрної економіки, функціонування фінансової системи та соціальної сфери.

Для наукових працівників, викладачів, студентів економічних спеціальностей, працівників фінансово-кредитних установ та підприємницьких структур.

Редакційна рада: Мармуль Л. О., докт. екон. наук (головний редактор);

Алексєєв І. В., докт. екон. наук; Гордей О. Д., докт. екон. наук; Горошкова Л. А., докт. екон. наук; Ігнатенко М. М., докт. екон. наук; Калюга Є. В., докт. екон. наук; Кириленко О. П., докт. екон. наук; Кужелєв М. О., докт. екон. наук; Лук'яненко І. Г., докт. екон. наук; Навальна М. І., докт. філол. наук; Пасічний М. Д., докт. екон. наук; Петрук О. М., докт. екон. наук; Тропіна В. Б., докт. екон. наук; Череп А. В., докт. екон. наук; Чугунов І. Я., докт. екон. наук; Леваєва Л. Ю., канд. екон. наук; Макарчук І. М., канд. екон. наук; Малишко В. В., канд. екон. наук; Паламарчук О. М., канд. екон. наук; Рибаківа Т. О., канд. екон. наук; Слюсар С. Т., канд. екон. наук; Чабан Г. В., канд. екон. наук; Кучеренко С. Ю., канд. екон. наук (відп. секретар).

Міжнародна редакційна рада: В. Воронов докт. соц. наук (Латвія); А. Ігнасяк-Шульц докт. екон. наук (Польща); О. Ванкевич докт. екон. наук (Республіка Білорусь); О. Доріна докт. екон. наук (Республіка Білорусь); А. Левітська докт. екон. наук (Республіка Молдова); В. Меньшиков докт. соц. наук (Латвія); С. Полоник докт. екон. наук (Республіка Білорусь); М. Хітов докт. економіки (Болгарія); Т. Сорокіна докт. екон. наук (Республіка Білорусь); Т. Тетеринець канд. екон. наук (Республіка Білорусь); В. Юшчіус докт. соц. наук (Литва).

Рекомендовано до друку Вченою радою ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди». Протокол № 1 від 31 серпня 2020 року.

Постановою президії ВАК України від 10 лютого 2010 р. № 1-05/1 збірник наукових праць «Економічний вісник університету» внесено до нового переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт з економічних наук на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук.

Наказом Міністерства освіти і науки України № 1021 від 7 жовтня 2015 р. відповідно до рішення Державної атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України від 29 вересня 2015 року збірник наукових праць «Економічний вісник університету» перереєстровано як фахове наукове видання України, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт з економічних наук на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук.

Наказом Міністерства освіти і науки України № 1301 від 15 жовтня 2019 р. відповідно до рішення Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України від 15 жовтня 2019 року збірник наукових праць «Економічний вісник університету» внесений до Переліку наукових фахових видань України, категорія «Б».

Адреса редакційної колегії:

08400, м. Переяслав, вул. Сухомлинського, 30, к. 107.

Засновник та видавець: Державний вищий навчальний заклад «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Художник обкладинки: Попенко О.В.

Коректор: Навальна М.І.

Верстка: Сердюк А.В.

Підписано до друку 1 вересня, 2020 року. Формат 60x84/8.

Папір офсет. №1.

Гарнітура тип Агіал. Друк офсетний. Ум. др. арк. 24,53.

Обл.–вид. арк. 21,70. Наклад 100 примірників.

Державний вищий навчальний заклад «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

08400, обл. Київська, м. Переяслав, вул. Сухомлинського, 30.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи

(реєстрація: серія КВ, №12268-1152 Р від 01.02.2007; перереєстрація: серія КВ, №21383-11183 ПР від 17.06.2015.)

Тел./факс +38 (04567) 5–66–71; 5–63–94; e-mail: ekon.dek@ukr.net

Сайт збірника наукових праць: <https://economic-bulletin.com>

Періодичне наукове видання «Економічний вісник університету»

зареєстроване в міжнародній базі даних періодичних видань:

ISSN 2306-546X (print)

ISSN 2414-3774 (online)

Key title: *Ekonomičnij visnik univrsitetu*

Abbreviated key title: *Ekon. visn. univ.*

Індексування і реферування: Україніка Наукова, Джерело, Наукова електронна бібліотека eLIBRARY.ru

Міжнародні інформаційні та наукометричні бази даних: Directory of Open Access Journals (DOAJ), ERIH PLUS, IDEAS/RePEc, Index Copernicus International (ICI), Central and Eastern European Online Library (CEEOL), Російський індекс наукового цитування (РИНЦ), Ulrich's Periodicals Directory (США), Google Scholar, Research Bible, CyberLeninka (Росія), Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Українські наукові журнали.

© ПХДПУ, 2020.

Министерство образования и науки Украины
ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный
педагогический университет имени Григория Сковороды»

Экономический вестник университета

Сборник научных трудов
ученых и аспирантов

Выпуск 46

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-46>

Основан в 2006 году
Издается четыре раза в год

Переяслав
2020

ББК 65.9 (4)
УДК 330.658.114
18Е

В сборнике опубликованы научные статьи по актуальным вопросам национальной экономики Украины, развития предпринимательства, аграрной экономики, функционирования финансовой системы и социальной сферы.

Для научных работников, преподавателей, студентов экономических специальностей, работников финансово-кредитных учреждений и предпринимательских структур.

Редакционный совет: Мармуль Л. А. докт. экон. наук (главный редактор);

Алексеев И. В., докт. экон. наук; Гордей О. Д., докт. экон. наук; Горошкова Л. А., докт. экон. наук; Игнатенко Н. Н., докт. экон. наук; Калюга Е. В., докт. экон. наук; Кириленко О. П., докт. экон. наук; Кужелев М. А., докт. экон. наук; Лукьяненко И. Г., докт. экон. наук; Навальная М. И., докт. филол. наук; Пасечный Н. Д., докт. экон. наук; Петрук А. М., докт. экон. наук; Тропина В. Б., докт. экон. наук; Череп А. В., докт. экон. наук; Чугунов И. Я., докт. экон. наук; Леваева Л. Ю., канд. экон. наук; Макарчук И. Н., канд. экон. наук; Малышко В. В., канд. экон. наук; Паламарчук О. Н., канд. экон. наук; Рыбакова Т. А., канд. экон. наук; Слюсар С. Т., канд. экон. наук; Чабан Г. В., канд. экон. наук; Кучеренко С. Ю., канд. экон. наук (отв. секретарь).

Международный редакционный совет: В. Воронов докт. соц. наук (Латвия), А. Игнасяк-Шульц докт. экон. наук (Польша), Е. Ванкевич докт. экон. наук (Республика Беларусь), Е. Дорина докт. экон. наук (Республика Беларусь); А. Левитская докт. экон. наук (Республика Молдова), В. Меньшиков докт. соц. наук (Латвия), С. Полоник докт. экон. наук (Республика Беларусь), М. Хитов докт. экономики (Болгария), Т. Сорокина докт. экон. наук (Республика Беларусь), Т. Тетеринец канд. экон. наук (Республика Беларусь); В. Юшчиус докт. соц. наук (Литва).

Рекомендован к печати Ученым советом ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды». Протокол № 1 от 31 августа 2020 г.

Постановлением президиума ВАК Украины от 10 февраля 2010 г. № 1-05/1 сборник научных трудов «Экономический вестник университета» внесен в новый перечень научных профессиональных изданий Украины, в которых могут публиковаться результаты диссертационных работ по экономическим наукам на соискание ученых степеней доктора и кандидата наук.

Приказом Министерства образования и науки Украины № 1021 от 7 октября 2015 г. в соответствии с решением Государственной аттестационной коллегии Министерства образования и науки Украины от 29 сентября 2015 г. сборник научных трудов «Экономический вестник университета» перерегистрирован как профессиональное научное издание Украины, в котором могут публиковаться результаты диссертационных работ по экономическим наукам на соискание ученых степеней доктора и кандидата наук.

Приказом Министерства образования и науки Украины № 1301 от 15 октября 2019 г. в соответствии с решением Аттестационной коллегии Министерства образования и науки Украины от 15 октября 2019 г. сборник научных трудов «Экономический вестник университета» внесен в Перечень научных профессиональных изданий Украины, категория «Б».

Адрес редакционной коллегии:

08401, г. Переяслав, ул. Сухомлинского, 30, к. 107.

Учредитель и издатель: Государственное высшее учебное заведение «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды».

Художник обложки: Попенко А.В.

Корректор: Навальная М.И.

Верстка: Сердюк А.В.

Подписан к печати 1 сентября 2020. Формат 60x84/8.

Бумага офсет. № 1.

Гарнитура тип Arial. Печать офсетная. Ум. п.л. 24,53..

Обл.-изд. л. 21,70. Тираж 100 экземпляров.

Государственное высшее учебное заведение «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды».

08400, Киевская обл., г. Переяслав, ул. Сухомлинского, 30.

Свидетельство о внесении в Государственный реестр субъектов издательского дела

(регистрация: серия КВ, № 12268-1152 Р от 01.02.2007; перерегистрация: серия КВ, №21383-11183 ПР от 17.06.2015.)

Тел. / Факс +38 (04567) 5-66-71; 5-63-94, e-mail: ekon.dek@ukr.net

Сайт сборника научных трудов: <https://economic-bulletin.com>

Периодическое научное издание «Экономический вестник университета» зарегистрировано в международной базе данных периодических изданий:

ISSN 2306-546X (print)

ISSN 2414-3774 (online)

Key title: *Ekonomičnij visnik universitetu*

Abbreviated key title: *Ekon. visn. univ.*

Индексирование и реферирование: «Украиника Наукова», «Джерело», Научная электронная библиотека eLIBRARY.ru

Международные информационные и наукометрические базы данных: Directory of Open Access Journals (DOAJ), ERIH PLUS, IDEAS/RePEc, Index Copernicus International (ICI), Central and Eastern European Online Library (CEEOL), Российский индекс научного цитирования (РИНЦ), Ulrich's Periodicals Directory (США), Google Scholar, Research Bible, CyberLeninka (Россия), Национальная библиотека Украины имени В.И. Вернадского, Украинские научные журналы.

©ПХДПУ, 2020.

Ministry of Education and Science of Ukraine
Pereiaslav-Khmelnyskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University

University Economic Bulletin

Collection of scientific articles of scientists
and post-graduate students

ISSUE 46

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-46>

Established in 2006
Issued quarterly

Pereiaslav
2020

ББК 65.9(4)
УДК 330.658.114
18Е

The collection contains the scientific articles on the actual issues of the national economy of Ukraine, development of entrepreneurship, agricultural economy, functioning of financial system and social sphere.

For scientists, teachers, students of economic specialties, employees of financial and credit institutions and entrepreneurs.

Editorial Board: **L. O. Marmul**, Doctor of Economics (chief editor);

I. V. Alekseyev, Doctor of Economics; **O. D. Hordei** Doctor of Economics; **L. A. Goroshkova** Doctor of Economics; **M. M. Ignatenko**, Doctor of Economics; **Y. V. Kaliuga**, Doctor of Economics; **O. P. Kyrylenko**, Doctor of Economics; **M. O. Kuzheliev**, Doctor of Economics; **I. G. Lukianenko**, Doctor of Economics; **M. I. Navalna**, Doctor of Philology; **M. D. Pasichnyi**, Doctor of Economics; **O. M. Petruk**, Doctor of Economics; **V. B. Tropina**, Doctor of Economics; **A. V. Cherep**, Doctor of Economics; **I. Y. Chugunov**, Doctor of Economics; **L. Y. Levaieva**, Candidate of Economics; **V. V. Malyshko**, Candidate of Economics; **I. M. Makarchuk**, Candidate of Economics, **O. M. Palamarchuk**, Candidate of Economics; **T. O. Rybakova**, Candidate of Economics; **S. T. Sliusar**, Candidate of Economics, **G. V. Chaban**, Candidate of Economics, **S. Y. Kucherenko**, Candidate of Economics (Secretary).

International Editorial Board: **V. Voronov**, Doctor of Sociology (Latvia); **A. Ignasiak-Szulc**, Doctor of Economics (Poland); **O. Vankevych**, Doctor of Economics (Republic of Belarus); **O. Dorina**, Doctor of Economics (Republic of Belarus); **A. Levitska**, Doctor of Economics (Republic of Moldova); **V. Menshikov**, Doctor of Sociology (Latvia); **S. Polonyk**, Doctor of Economics (Republic of Belarus); **M. Khitov**, Doctor of Economics (Bulgaria); **T. Sorokina**, Doctor of Economics (Republic of Belarus); **T. Teterynets**, Candidate of Economics (Republic of Belarus); **V. Juščius**, Doctor of Sociology (Lithuanian).

Recommended by the Academic Council of Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University. Protocol No 1 dated August 31, 2020.

By the decision of Presidium of Higher Attestation Committee of Ukraine dated February 10, 2010, No 1-05/1 Collection of Scientific Articles «University Economic Bulletin» was included to the new list of the professional publications of Ukraine, in which results of Dissertations in Economy for the Doctor and Candidate scientific degrees may be published.

By the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 1021 from October 7, 2015 and according to the resolution of the State Attestation Board of the Ministry of Education and Science of Ukraine from September 29, 2015 the Collection of Scientific Articles of Scientists and Post-graduate Students «University Economic Bulletin» is re-registered as a professional scientific publication of Ukraine where the research results of doctoral and candidate theses in Economics can be published.

By the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 1301 from October 15, 2019 and according to the resolution of the Attestation Board of the Ministry of Education and Science of Ukraine from October 15, 2019, the Collection of Scientific Articles of Scientists and Post-graduate Students «University Economic Bulletin» is included to the List of scientific professional publications of Ukraine, category «B».

Address of Editorial Board:

08400, Pereiaslav, Sukhomlynskogo Str., 30, office 107.

Founder and issuer: Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University.

Cover page designer: O.V. Popenko

Corrector: M.I. Navalna

Layout: A.V. Serdyuk

Signed for print on September 1, 2020. Format 60x84/8.

Offset paper №1.

Type Arial. Offset print. Conventional printed sheet. 24,53..

Issued sheets 21,70. 100 copies.

Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University.

08400, Kyiv Region, Pereiaslav, Sukhomlynskogo Str., 30.

Certificate on inclusion to the State Publisher Register

(registration: series KB, No 12268-1152 P dated 01.02.2007; re-registration: series KB, No 21383-11183 PR dated 17.06.2015).

Tel./fax +38 (04567) 5–66–71; 5–63–94; e-mail: ekon.dek@ukr.net

Website of scientific bulletin: <https://economic-bulletin.com>

Serial publication «University Economic Bulletin»,

Registered in the international database of serial publications:

ISSN 2306-546X (print)

ISSN 2414-3774 (online)

Key title: Ekonomičnij visnik universitetu

Abbreviated key title: Ekon. visn. univ.

Indexing and reviewing: Ukrainika Naukova, Dzherelo, Scientific Electronic Library eLIBRARY.ru

International information and scientometric data base: Directory of Open Access Journals (DOAJ), ERIH PLUS, IDEAS/RePEc, Index Copernicus International (ICI), Central and Eastern European Online Library (CEEOL), Russian Science Citation Index (RISC), Ulrich's Periodicals Directory (USA), Google Scholar, Research Bible, CyberLeninka (Russia), National Library of Ukraine after V.I. Vernadskiy, Ukrainian Scientific Journals.

©ПХДПУ, 2020.

ОБЛІК, ФУНКЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ СПРАВЛЯННЯ АКЦИЗНОГО ЗБОРУ В УКРАЇНІ

Новак Н. П.,
Коцупатрий М. М.,
Кучеренко М. А.

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та практичні аспекти обліку, визначення функцій та справляння акцизу в системі оподаткування соціально-економічної та господарської діяльності.

Метою роботи є виявлення особливостей справляння та обліку акцизного збору в Україні, а також його функцій у наповненні місцевих та державного бюджету, розробка напрямів удосконалення.

Методологічною основою статті стали як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового пізнання. У процесі написання статті були використані методи: монографічний, системно-структурного аналізу і синтезу, статистично-економічні, бухгалтерського обліку.

Результати роботи. У роботі виявлено, що акцизний збір займає особливе місце у системі оподаткування, здійснюючи фіскальну та регулюючу функції. При цьому він не має постійних ставок нарахувань. Він змінюється у відповідності до продукції або товарних груп, на які нараховується. Також відзначено його провідну роль у наповненні місцевих і державного бюджету країни.

Галузь застосування результатів. Висновки статті можуть бути використані у навчально-науковому процесі закладів вищої освіти, роботі сільських територіальних громад, органів місцевого самоуправління, фіскальних служб

Висновки. Проведений аналіз процесу становлення акцизного оподаткування в Україні та застосування цього податку дозволяють зробити висновок, що питання вдосконалення системи адміністрування акцизів залишається досить актуальним. Основоположним принципом розробки нової, оптимальної концепції оподаткування повинне бути встановлення таких правил визначення та сплати акцизів, які б максимально обмежили можливість ухилення від оподаткування як законними, так і незаконними методами.

Ключові слова: акцизний збір, облік, особливості, податкова база, місцеві й державний бюджет, наповнення, управління.

УЧЕТ, ФУНКЦИИ И ОСОБЕННОСТИ ВЗИМАНИЯ АКЦИЗНОГО СБОРА В УКРАИНЕ

Новак Н. П.,
Коцупатрий М. Н.,
Кучеренко Н. А.

Предметом исследования являются теоретические, методологические и практические аспекты учета, определение функций и взимания акциза в системе налогообложения социально-экономической и хозяйственной деятельности.

Целью работы является выявление особенностей взимания и учета акцизного сбора в Украине, а также его функций в наполнении местных и государственного бюджета, разработки направлений совершенствования.

Методологической основой статьи стали как общенаучные, так и специальные методы научного познания. В процессе написания статьи были использованы методы: монографический, системно-структурного анализа и синтеза, статистически-экономические, бухгалтерского учета.

Результаты работы. В работе выявлено, что акцизный сбор занимает особое место в системе налогообложения, осуществляя фискальную и регулируемую функции. При этом он не имеет постоянных ставок начислений. Он меняется в соответствии с видом продукции или товарных групп, на которые начисляется. Также отмечено его ведущую роль в наполнении местных и государственного бюджета страны.

Область применения результатов. Выводы статьи могут быть использованы в учебно-научном процессе высших учебных заведений, работе сельских территориальных общин, органов местного самоуправления, фискальных служб

Выводы. Проведенный анализ процесса становления акцизного налогообложения в Украине и применения этого налога позволяют сделать вывод, что вопросы совершенствования системы администрирования акцизов остается весьма актуальным. Основоположающим принципом разработки новой, оптимальной концепции налогообложения должно быть установление таких правил определения и уплаты акцизов, которые бы максимально ограничили возможность уклонения от налогообложения как законными, так и незаконными методами.

Ключевые слова: акцизный сбор, учет, особенности, налоговая база, местные и государственный бюджет, наполнение, управление.

ACCOUNTING, FUNCTIONS AND FEATURES OF EXCISE COLLECTION IN UKRAINE

Novak Natalia
Kotsupatryi Mikhail
Kucherenko Mykola

The subject of research is theoretical, methodological and practical aspects of accounting, defining the functions and collection of excise duty in the system of taxation of socio-economic and economic activities.

The purpose of the work is to identify the features of collection and accounting of excise duty in Ukraine, as well as its functions in filling the local and state budgets, development of areas for improvement.

The methodological basis of the article were both general and special methods of scientific knowledge. In the process of writing the article methods were used: monographic, system-structural analysis and synthesis, statistical and economic, accounting.

Results of work. The paper reveals that the excise duty occupies a special place in the taxation system, performing fiscal and regulatory functions. However, it does not have fixed accrual rates. It varies according to the products or product groups to which it is charged. It also noted its leading role in filling the local and state budgets of the country.

Field of application of results. The conclusions of the article can be used in the educational and scientific process of higher education institutions, the work of rural communities, local governments, fiscal services.

Conclusions. The analysis of the process of formation of excise taxation in Ukraine and the application of this tax allows us to conclude that the issue of improving the system of excise administration remains relevant. The fundamental principle of developing a new, optimal concept of taxation should be the establishment of such rules for determining and paying excise duties, which would limit the possibility of tax evasion by both legal and illegal methods.

Key words: excise duty, accounting, features, tax base, local and state budget, content, management.

JEL Classification: E62, H30, 61

Постановка проблеми. Одним з важливих видів непрямих податків є акциз або акцизний збір. У структурі бюджетних надходжень у розвинених країнах світу та в Україні він посідає друге місце після податку на додану вартість. Акцизи включаються в ціну товарів та оплачуються покупцем. Вони створені для високорентабельних видів продукції й товарних груп. Проте якщо нарахування та облік податків, у т.ч. акцизів, є предметом детальних досліджень науковців і практиків, то визначення їх соціально-економічних, фінансових та організаційних функцій вимагають подальших розробок. Теж саме стосується принципів нарахування та їх дотримання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання нарахування та обліку податків є предметом досліджень провідних вітчизняних науковців. Зокрема, різні аспекти вказаної проблематики досліджували Ф. Бутинець, М. Дубініна, М. Ігнатенко, І. Ксьонжик, Л. Мармуль, Т. Маренич, М. Огічук, К. Пилипенко, В. Плаксієнко, інші автори. Особливо велика кількість наукових досліджень стосується оподаткування та обліку діяльності сільськогосподарських підприємств. Проте питання акцизного збору, його особливостей та функцій вимагають подальших розробок.

Мета статті – визначення особливостей справляння та обліку акцизного збору в Україні, встановлення його особливої ролі у наповненні місцевих і державного бюджетів, а також розробка пропозицій щодо удосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Акциз або акцизний збір займає особливе місце в системі оподаткування діяльності фізичних і юридичних осіб. Насамперед, він поєднує в собі не тільки фіскальну й регулюючу, але й соціально-економічну функцію. Остання корегує попит і пропозицію, збільшуючи ціну товару за рахунок акцизу або зменшуючи шляхом виключення з переліку оподатковуваних товарів. Від їх ефективного поєднання залежить рівень надходжень до державного бюджету. Наразі, відповідно до чинного законодавства, підакцизними товарами є: тютюнові вироби; спирт етиловий; алкогольні напої; пиво солодове; деякі транспортні засоби; нафтопродукти; ювелірні вироби.

В новітній історії України акцизний збір запроваджено з грудня 1991 р., коли було прийнято Закон України «Про акцизний збір», який введено у дію з 1992 р. Разом з податком на додану вартість вони замінили податок з обороту на окремі види товарів. Характерною особливістю теперішнього акцизного оподаткування в країні є те, що не існує єдиного законодавчого документа, в якому б було відображено всі норми, пов'язані з питаннями справляння акцизного збору.

Нарахування та сплату акцизного збору, що справляється з виготовлених українськими виробниками та ввезених на митну територію країни алкогольних напоїв і тютюнових виробів, визначає Закон України «Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби». В 1992 р. до переліку традиційних підакцизних товарів, - алкогольних та тютюнових виробів, – було включено так звані предмети розкоші: килими і кришталь, ікру і рибні делікатеси, шоколад і автомобільні шини, вироби з хутра, одяг з натуральної шкіри. В цілому ж, еволюцію акцизного оподаткування в Україні за останні 10 років можна розбити на 3 основні етапи:

Перший етап означає період з 1996 по 1999 рр., коли акцизним збором обкладався широкий перелік товарів, який включав у себе коло високорентабельних і монопольних товарів, уже знайомих раніше по високих ставках податку з обороту. Другий етап ознаменовано з 2000 р. По 2003 р., коли з переліку підакцизних виключено 14 умовних товарних груп. Система акцизів набула рис, притаманних оптимальній організації оподаткування – фактично її склад обмежився такими товарами: алкогольні напої, тютюнові вироби, нафтопродукти, автомобілі та ювелірні вироби. Третій етап розпочався у 2003 р., коли із складу підакцизної продукції виключено ювелірні вироби – останню позицію з товарів, на які встановлено адвалерні ставки акцизного збору.

Загалом, акциз розуміється як непрямий податок, що включається в ціну товару та оплачується покупцем. Суми акцизу обліковують і вносять у бюджет організації, які знаходяться на території України. Також це можуть бути філії, відділення й інші відособлені підрозділи підприємств, що реалізують зроблені ними підакцизні товари, або ввезені на територію України підакцизні товари. Законодавчо поняття акцизного податку закріплюється

Податковим кодексом України, де він визначається як непрямий податок на споживання окремих видів товарів, визначених цим Кодексом як підакцизні, що включається до ціни таких товарів. Перелік товарів, на які встановлюється акцизний податок, його ставки затверджуються Верховною Радою України.

Акцизний податок є специфічним акцизом, тобто сплачується по декількох групах ставок на певні товари. Мова йде про спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої; тютюн, тютюнові вироби та промислові замітники тютюну; нафтопродукти, скраплений газ; легкові автомобілі, кузови до них, причепа та напівпричепа, мотоцикли. Згідно законодавства, платниками податку визначені:

1. Особи, які виробляють підакцизні товари (продукцію), у т.ч. з давальницької сировини.
2. Суб'єкти господарювання, які ввозить підакцизні товари.
3. Особи, які реалізують конфісковані підакцизні товари.

4. Замовники, за дорученням яких виробляються підакцизні товари з давальницької сировини, сплачують податок виробнику.

Також це особи, які реалізують конфісковані підакцизні товари й такі, за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання; підакцизні товари, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави, якщо ці товари підлягають реалізації; особи, які реалізують або передають у володіння, користування чи розпорядження підакцизні товари, що були ввезені в Україну із звільненням від оподаткування до закінчення строку, визначеного законом відповідно до пункту 213.3 статті 213 Податкового Кодексу; особи, на яких покладається дотримання вимог митних режимів, що передбачають звільнення від оподаткування, у разі порушення таких вимог; особи, на які покладається виконання умов щодо цільового використання підакцизних товарів (продукції), у разі порушення таких умов.

Не є платниками особливого податку на операції з відчуження цінних паперів та операції з деривативами фізичні або юридичні особи – резиденти або нерезиденти (в тому числі їх відокремлені підрозділи), які проводять операції з відчуження акцій, ощадних (депозитних) сертифікатів, акцій приватних акціонерних товариств, корпоративних прав в іншій, ніж цінні папери, формі; цінних паперів, корпоративних прав в іншій, ніж цінні папери, формі, емітованих нерезидентами. Об'єктом оподаткування акцизним податком є реалізація підакцизних товарів (продукції). При цьому в країні використовуються два види акцизів, – універсальні і специфічні.

Універсальні акцизи розуміються як такі, які мають широку базу оподаткування. Поширення універсальних акцизів зумовлене рядом чинників. Широка база оподаткування забезпечує стійкі надходження до бюджету, які не залежать від змін в уподобаннях споживачів та асортименті реалізованих товарів. Універсальні ставки полегшують контроль податкових органів за правильністю сплати податку. Універсальні акцизи доволі нейтральні до процесів ціноутворення, оскільки податковий тягар рівномірно розподіляється між усіма групами товарів. Проте такі недоліки непрямих податків, як значний вплив на інфляційні процеси і регресивність в соціальному аспекті виражені в універсальних акцизах яскравіше, ніж в інших непрямих податках. У податковій практиці існують три форми універсальних акцизів:

Специфічні акцизи. Ці акцизи виникли набагато раніше, ніж універсальні. Характерними їх рисами є обмежений перелік товарів, по яких вони стягуються, а також диференційовані ставки по окремих групах товарів. Акцизний збір в Україні було запроваджено у 1992 р. і разом з ПДВ він замінив податки з обороту і з продажу. Порядок обчислення і сплати акцизного збору регламентується Податковим кодексом України.

Перелік товарів, на які встановлюється акцизний збір (підакцизних товарів), і ставки акцизного збору затверджуються законодавчо і є єдиними на всій території України для вітчизняних та імпортованих товарів. У перелік підакцизних товарів включено спирт і алкогольні напої, тютюнові вироби, транспортні засоби і шини до них, бензин, рушніці спортивні, ювелірні вироби, магнітофони й апаратуру звукозапису, відеоапаратуру, відео- та аудіокасети, компакт-диски, телевізори кольорові, набори кухонні або столові, офісні меблі, одяг з натуральної шкіри та хутра, шоколад, каву, рибні делікатеси, частини тушок домашньої птиці.

З 01 січня 2000 р. значно скорочено перелік підакцизних товарів, змінено ставки податку та запроваджено новий механізм обчислення акцизного збору для імпортованих товарів за застосування ставки акцизного збору у відсотках. Однак недоліком цього податку є складності та широке поле для зловживань в адмініструванні. Обчислення і стягнення податку на додану вартість потребує відповідного визначення об'єкта оподаткування – доданої вартості. Можливі два способи її обчислення: це заробітна плата + прибуток; це виручка від реалізації – матеріальні витрати.

Акцизний збір може розраховуватись за ставкою у процентах до обороту з продажу: товарів, що вироблені на митній території України, – виходячи з їх вартості, за встановленими виробником максимальними роздрібними цінами на товари, які він виробляє, без податку на додану вартість та акцизного збору; товарів, що імпортуються на митну територію України, – виходячи з їх вартості, за встановленими імпортером максимальними роздрібними цінами на товари, які він імпортує, без ПДВ та акцизного збору (але не менше митної вартості таких товарів з урахуванням сум ввізного мита без ПДВ та акцизного збору).

Ставки акцизного збору затверджує Верховна Рада України. Ставки акцизного збору єдині на всій території України та забезпечують надходження коштів до державного (з товарів, ввезених на територію України) та місцевих бюджетів (частково з товарів, вироблених на даній території, за місцем їх виробництва) у співвідношеннях, встановлених Верховною Радою України.

Датою виникнення податкових зобов'язань з продажу підакцизних товарів (продукції) вважається дата, що припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше: 1) дата

зарахування коштів від покупця (замовника) на банківський рахунок платника акцизного збору як оплата товарів(продукції), які продаються, а у разі продажу товарів (продукції) за готівку – дата їх оприбуткування в касі платника акцизного збору, за відсутності такої – дата інкасації готівкових коштів у банківській установі, що обслуговує платника акцизного збору;

2) дата відвантаження (передачі) товарів (продукції). Суб'єкти підприємницької діяльності, які імпортують підакцизні товари (продукцію), в обов'язковому порядку при перетинанні кордону їх декларують та надають органам митного контролю декларацію в двох екземплярах, один із яких ці органи відсилають до податкових інспекцій за місцем перебування суб'єктів підприємницької діяльності для справляння акцизного збору.

У статті 4 Декрету Кабінету Міністрів України «Про акцизний збір» від 26 грудня 1992 р. визначено два типи ставок акцизного збору: у відсотках до обороту з продажу та в твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції). Додаток є необхідним елементом нормативних актів, який регулює механізм акцизного збору і містить перелік товарів (продукції), що закріплені як підакцизні. Цей перелік тісно пов'язаний з кількома статтями, що закріплюють рівень ставок цього збору. Як уже зазначалося, особливістю закріплення акцизного збору є відсутність базової ставки і використання системи конкретних ставок для окремих товарів.

Рівень ставок становить від 10,0 до 300,0%. Такий розрив відбувся у зв'язку з появою в якості об'єкта оподаткування митної вартості імпортованих товарів. Використання ставок такого рівня пояснюється тим, що відбувається розрахунок щодо імпортованих товарів у відсотках до митної вартості з урахуванням мита. Обов'язковим елементом системи нормативних актів, що регулюють справляння акцизного збору, є кілька додатків. У сучасних умовах це перелік підакцизних товарів та ставок, що їм відповідають.

Майже для всіх алкогольних напоїв підвищуються ставки акцизного податку. Лише для вина виноградного натурального ставка залишається незмінна, а для слабоалкогольних напоїв – і взагалі зменшується. Зміни, внесені Законом за реєстраційним номером проекту 5132, набирають чинності з 01 січня 2019 р. Водночас, ставки на алкогольні напої, які підлягають маркуванню – з першого числа третього місяця. 30.07.2019 діють нові ставки акцизного податку на алкогольні напої, що не маркуються марками акцизного податку (до 8,5% об'ємних одиниць), тютюн і тютюнові вироби та пальне. Також діють нові ставки акцизного податку на алкогольні напої, що підлягають маркуванню марками акцизного податку (пункт 1 розділу II Закону №1791).

Акцизний податок на пальне в Україні є значно нижчим, ніж в країнах ЄС, однак його роль у наповненні бюджету відповідає середньоєвропейському показнику. Частка податків (акцизу та ПДВ) у структурі ціни бензину в Україні становить 35,0%, тоді як у середньому в країнах ЄС – 60,0%. Держава встановлює фіксовану суми акцизного податку з одиниці нафтопродуктів. Для бензину ставка акцизу становить 213,5 євро за 1000 л імпортованого чи виробленого в межах держави бензину (для дизпалива – 139,5 євро за 1000 л). Ставки акцизу з пального в Україні значно нижчі, ніж у країнах ЄС – це стосується як бензину, так і дизпалива.

Однак значення акцизу у структурі податкових надходжень співставне з середньоєвропейським показниками. Вага надходжень від оподаткування пального акцизом в загальних податкових надходженнях зведеного бюджету України була дещо вищою, ніж у середньому в країнах ЄС, - 5,7% відносно 5,1%, а от по відношенню до ВВП – нижчою, - 1,3% порівняно з 1,8%. Але надходження акцизного податку з пального в Україні зросли на 43,0% і сягнули 1,8% ВВП країни. Тобто, вони досягли середньоєвропейського рівня.

Наразі, у 2020 р. продовжиться практика зарахування до місцевих бюджетів 13,44% надходжень від акцизного податку на пальне. Загальний прогнозований обсяг коштів, які отримають громади, складе 7,7 млрд грн. Нагадаємо, кілька років тому акциз з пального почали зараховувати у бюджети громад. Місцевий акциз з пального – це не тільки інструмент боротьби з тінізацією у сфері обігу пального (яка до його запровадження складала 30,0%), а й джерело доходів громад для реалізації соціальних проектів – будівництва нових шкіл та дитячих садочків, ремонту доріг, мостів, облаштування вулиць тощо. Цей ресурс дуже важливий для місцевого самоврядування, оскільки окремим громадам саме акциз з пального приносить до 50,0% доходів у місцеві бюджети.

Висновки. Проведений аналіз процесу становлення акцизного оподаткування в Україні та застосування цього податку дозволяють зробити висновок, що питання вдосконалення системи адміністрування акцизів залишається досить актуальним. Основою розробки нової, оптимальної концепції оподаткування повинне бути встановлення таких правил визначення та сплати акцизів, які б максимально обмежили можливість ухилення від оподаткування як законними, так і незаконними методами.

Отже, акцизний збір – це непрямий податок, основою якого виступає диференційований підхід до оподаткування різних товарів та товарних груп. Тому його відносять до категорії специфічних податків. Акцизний збір дозволяє через цінові механізми непрямим впливати на обсяги виробництва та реалізації окремих підакцизних товарів як на митній території України, так і в сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 №2456. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
3. Мармуль Л. О., Танклевська Н. С. Особливості оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Вісник економічної науки України. 2004. №2 (6). С. 26-28.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: minfin.com.ua.
6. Закон України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» від 14.11.2019 року № 294. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text>
7. Ігнатенко М. М., Сарапіна О. А. Вплив автоматизації обліку та фінансової звітності на безпеку підприємств. *Економічний вісник університету*. 2018. Вип. 38. С. 47-53.
8. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: www.sta.gov.ua.
9. Митний кодекс України від 13.03.2012 р., № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
10. Закон України «Про систему оподаткування» від 25.06.1991 р. зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1251-12#Text>
11. Романюк І. А. Нові чинники та концепції здійснення інтенсифікації сільського господарства. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2016. № 4 (36). С. 60-63.
12. Декрет Кабінету Міністрів України «Про акцизний збір». URL: kmu.gov.ua.
13. Буканов Г. М., Купін А. П. Проблема історії розвитку акцизного податку. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Юридичні науки*. 2017. Вип. 1(2). С. 12-15.
14. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: www.treasury.gov.ua.
15. Фіскальні наслідки прогнозування акцизного податку з вітчизняних тютюнових виробів в Україні. URL: <https://feao.org.ua>.
16. Хлебнікова І. І. Фіскально-адміністративні технології управління акцизним податком. *Вісник КНУТД*. 2013. №5. С. 159-164.
17. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції створення та впровадження автоматизованої системи контролю за обігом підакцизних товарів (алкогольних напоїв та тютюнових виробів) від 6 липня 2016 р. URL: www.kmu.gov.ua.
18. Мармуль Л. О., Романюк І. А. Фінансове забезпечення та податкові аспекти розвитку туристичної діяльності в Україні. *Економічний вісник університету*, Вип. 42, 2019. С. 204-210.

References

1. *Konstytutsiia Ukrainy vid 28.06.1996 № 254 [Constitution of Ukraine of June 28, 1996 № 254]*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. *Biudzhetni kodeks Ukrainy vid 08.07.2010 № 2456 [Budget Code of Ukraine dated 08.07.2010 №2456]*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
3. Marmul, L. O. & Tanklevska, N. S. (2004). *Osoblyvosti opodatkovannia subiektiv maloho pidpriemnytstva [Features of taxation of small businesses]*. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy - Bulletin of Economic Science of Ukraine*, 2 (6), 26-28.
4. *Podatkovi kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 № 2755 [Tax Code of Ukraine dated 02.12.2010 № 2755]*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. *Ofitsiyni sait Ministerstva finansiv Ukrainy [Official site of the Ministry of Finance of Ukraine]*. URL: minfin.com.ua.
6. *Zakon Ukrainy «Pro Derzhavnyi biudzheth Ukrainy na 2020 rik» vid 14.11.2019 roku № 294 [Law of Ukraine «On the State Budget of Ukraine for 2020» dated 14.11.2019 № 294]*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text>
7. *Ihnatenko, M. M. & Sarapina, O. A. (2018). Vplyv avtomatyzatsii obliku ta finansovoi zvitnosti na bezpeku pidpriemstv [The impact of automation of accounting and financial reporting on the security of enterprises]*. *Ekonomichni visnyk universytetu – Economic Bulletin of the University*, 38. 47-53.
8. *Ofitsiyni sait Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy [Official site of the State Fiscal Service of Ukraine]*. URL: www.sta.gov.ua.
9. *Mytni kodeks Ukrainy vid 13.03.2012 r., № 4495-VI [Customs Code of Ukraine of March 13, 2012, № 4495-VI]*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
10. *Zakon Ukrainy «Pro systemu opodatkovannia» vid 25.06.1991 r. [Law of Ukraine «On the taxation system» of 25.06.1991]*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1251-12#Text>
11. *Romaniuk, I. A. (2016). Novi chynnyky ta kontseptsii zdiisnennia intensyfikatsii silskoho hospodarstva [New factors and concepts of intensification of agriculture]*. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu – Bulletin of Berdyansk University of Management and Business*, 4 (36), 60-63.
12. *Dekret Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro aktsyzniy zbir» [Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On excise duty»]*. URL: kmu.gov.ua.
13. *Bukanov, H. M. & Kupin, A. P. (2017). Problema istorii rozvytku aktsyznogo podatku [The problem of the history of excise tax]*. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Ser.: Yurydychni nauky – Scientific Bulletin of Kherson State University. Ser.: Jurisprudence*, 1(2), 12-15.
14. *Ofitsiyni sait Derzhavnoi kaznacheiskoi sluzhby Ukrainy [Official site of the State Treasury Service of Ukraine]*. URL: www.treasury.gov.ua.
15. *Fiskalni naslidky prohozuvannia aktsyznogo podatku z vitchyznianskykh tiutiunovykh vyrobiv v Ukraini [Fiscal consequences of excise tax forecasting on domestic tobacco products in Ukraine]*. URL: <https://feao.org.ua>.
16. *Khlibnikova, I. I. (2013). Fiskalno-administrativni tekhnologii upravlinnia aktsyznym podatkom [Fiscal and administrative technologies of excise tax management]*. *Visnyk KNUVD – Bulletin of KNUVD*, 5, 159-164.

17. Rozporiadzhennia KМУ «Pro skhvalennia Kontseptsii stvorennia ta vprovadzhennia avtomatyzovanoi systemy kontroliu za obihom pidaktsyznykh tovariv (alkoholnykh napoiv ta tiutiunovykh vyrobiv) vid 6 lypnia 2016 r. [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On approval of the Concept of creation and implementation of an automated control system for the circulation of excisable goods (alcoholic beverages and tobacco products) dated July 6, 2016]. URL: www.kmu.gov.ua.

18. Marmul, L. O. & Romaniuk, I. A. (2019). Finansove zabezpechennia ta podatkovyi aspekty rozvytku turystychnoi diialnosti v Ukraini [Financial support and tax aspects of tourism development in Ukraine]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu - Economic Bulletin of the University*, 42, 204-210.

ДАНИ ПРО АВТОРІВ

Новак Наталія Петрівна, доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
вул. Стрітенська, 23, м. Херсон, 73006, Україна
orcid.org/0000-0002-9929-1391
e-mail: natali.novak74@ukr.net

Коцупатрий Михайло Миколайович, кандидат економічних наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
вул. Дегтярівська, 49-г, м. Київ, 03057, Україна
orcid.org/0000-0001-9014-5809
e-mail: apk_kneu@ukr.net

Кучеренко Микола Анатолійович, старший викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав, 08401, Україна
orcid.org/0000-0002-7840-0755
e-mail: mak24.75@meta.ua

ДАНИЕ ОБ АВТОРАХ

Новак Наталья Петровна, доктор экономических наук, доцент, доцент кафедры учета и налогообложения, ГБУЗ «Херсонский государственный аграрный университет»
ул. Сретенская, 23, г. Херсон, 73006, Украина
e-mail: natali.novak74@ukr.net

Коцупатрий Михаил Николаевич, кандидат экономических наук, профессор, профессор кафедры учета и налогообложения

Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана
ул. Дегтяревская, 49-г., г. Киев, 03057, Украина
e-mail: apk_kneu@ukr.net

Кучеренко Николай Анатольевич, старший преподаватель кафедры финансов, учета и налогообложения, ГБУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды», ул. Сухомлинского, 30, г. Переяслав, 08401, Украина
e-mail: mak24.75@meta.ua

DATA ABOUT THE AUTHORS

Novak Natalia, Doctor of Economics, Associate Professor, Associate Professor Department of Accounting and Taxation,

«Kherson State Agrarian University»
Str. Sretenskaya, 23, Kherson, 73006, Ukraine
e-mail: natali.novak74@ukr.net

Kotsupatryi Mikhail, Candidate of Science (Economics), Professor, Professor Department of Accounting and Taxation,

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
street Degtyarivska, 49, Kyiv, 03057, Ukraine
e-mail: apk_kneu@ukr.net

Kucherenko Mykola, Senior Lecturer of the Department of Finance, Accounting and Taxation, Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University,
str. Sukhomlinsky 30, Pereiaslav, 08401, Ukraine
e-mail: mak24.75@meta.ua

Подано до редакції 15.06.2020
Прийнято до друку 11.07.2020

ЗМІСТ

Аграрна економіка

БАХУР Н. В. Вплив інституційного середовища на розвиток інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки.....	7
ЖУК М. В., БІЛЯНСЬКИЙ Ю. О. Інституційні основи активізації експортоорієнтованої діяльності аграрних підприємств України в умовах поглиблення євроінтеграції.....	20
МАРМУЛЬ Л. О., ЛЕВАЄВА Л. Ю., РУНЧЕВА Н. В. Інвестування в екологізацію та комплексні програми розвитку галузі зерновиробництва.....	31

Економіка знань, інноваційна економіка

АДАМЧИК О. О. Інноваційні джерела підвищення конкурентоспроможності підприємств сільського зеленого туризму.....	38
БІЛЕНКО Д. В. Інструменти та механізми інноваційного розвитку вищого навчального закладу.....	45
БОРЗЕНКО О. О., БОЙКО О. М. Міжнародний досвід конвергенційних процесів в напрямку створення спільних підприємств на інноваційних засадах.....	49
БУРДОНОС Л. І., ВІНОГРАДНЯ В. М. Методика оцінки ефективності наукових та науково-технічних робіт у закладі вищої освіти.....	65

Економіка та управління

ІВАНИШИН В. В., БЯЛКОВСЬКА О. А. Проблеми та перспективи розвитку людського потенціалу сільських територій України.....	76
ІГНАТЕНКО М. М., ІРТИЩЕВА І. О. Стратегічні орієнтири розвитку менеджменту фізкультурно-спортивних організацій в Україні.....	82
НОВАК Н. П., КОЦУПАТРИЙ М. М., КУЧЕРЕНКО М. А. Облік, функції та особливості справляння акцизного збору в Україні.....	89
УМАНЦІВ Г. В., ПОЛЬОВИК Є. В. Формування звітності у форматі XBRL.....	95

Економічна теорія

ГАХОВИЧ Н. Г., КУШНІРЕНКО О. М., ЗАРУДНА О. С. Циркулярна економіка як стратегічний пріоритет розвитку глобальних ланцюгів доданої вартості.....	103
ЗЛЕНКО А. М., ІСАЙКІНА О. Д. Особливості корпоративної соціальної відповідальності бізнесу в Україні.....	115
НЕСТЕРОВА С. В., КОПЧА В. В., МИХАЛЬЧИНЕЦЬ Г. Т. Державна підтримка малого та середнього бізнесу в сучасних умовах.....	127
ТІРБАХ Л. В., ЧАБАН Г. В. Розвиток ринку електронної торгівлі в світовій економіці та в макроекономічних умовах України.....	132
ШИМЧЕНКО Л. А. Громадянське суспільство як елемент демократичності української держави.....	138

Фінанси, грошовий обіг та кредит

ЛИСЯК Л. В., КАЧУЛА С. В., АБДІН А. В. Роль видатків місцевих бюджетів України на охорону здоров'я в умовах децентралізації.....	144
СОЛОМКА Я. А. Оподаткування доходів фізичних осіб: зарубіжна практика.....	153
СТУДІНСЬКА Г. Я., ПРОСОВ В. М. Оцінка рівня розвитку українського ринку іпотеки.....	160
КУЧЕРЕНКО С. Ю., КУЧЕРЕНКО О. М. Методи оцінки кредитоспроможності позичальника – фізичної особи.....	170
МАКОГОН В. Д., АДАМЕНКО І. П. Державні та муніципальні фінанси в умовах економічних перетворень.....	177
РИБАКОВА Т. О. Сучасний стан інвестиційно-фінансового співробітництва України та Європейського Союзу.....	183
ЄВТУШЕНКО Н. М., МАЛИШКО В. В., ГОРОДНІЧЕНКО Ю. В. Забезпечення фінансової спроможності об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації.....	191

СОДЕРЖАНИЕ

Аграрная экономика

БАХУР Н. В. Влияние институциональной среды на развитие инвестиционной деятельности в аграрном секторе экономики.....	7
ЖУК Н. В., БИЛЯНСКИЙ Ю. А. Институциональные основы активизации экспортоориентированной деятельности аграрных предприятий Украины в условиях углубления евроинтеграции	20
МАРМУЛЬ Л. А., ЛЕВАЕВА Л. Ю., РУНЧЕВА Н. В. Инвестирование в экологизацию и комплексные программы развития отрасли зернопроизводства	31

Экономика знаний, инновационная экономика

АДАМЧИК А. А. Инновационные источники повышения конкурентоспособности предприятий сельского зеленого туризма	38
БЕЛЕНКО Д. В. Инструменты и механизмы инновационного развития высшего учебного заведения	45
БОРЗЕНКО Е. А., БОЙКО Е. Н. Международный опыт конвергенционных процессов в направлении создания совместных предприятий на основе инноваций.....	49
БУРДОНОС Л. И., ВИНОГРАДНАЯ В. М. Методика оценки эффективности научных и научно-технических работ в учреждении высшего образования	65

Экономика и управление

ИВАНИШИН В. В., БЯЛКОВСКАЯ О. А. Проблемы и перспективы развития человеческого потенциала сельских территорий Украины	76
ИГНАТЕНКО Н. Н., ИРТЫЩЕВА И. А. Стратегические ориентиры развития менеджмента физкультурно-спортивных организаций в Украине	82
НОВАК Н. П., КОЦУПАТРЫЙ М. Н., КУЧЕРЕНКО Н. А. Учет, функции и особенности взимания акцизного сбора в Украине.....	89
УМАНЦИВ Г. В., ПОЛЕВИК Е. В. Формирование отчетности в формате XBRL.....	95

Экономическая теория

ГАХОВИЧ Н. Г., КУШНИРЕНКО О. Н., ЗАРУДНАЯ О. С. Циркулярная экономика как стратегический приоритет развития глобальных цепочек добавленной стоимости	103
ЗЛЕНКО А. Н., ИСАЙКИНА Е. Д. Особенности корпоративной социальной ответственности бизнеса в Украине	115
НЕСТЕРОВА С. В., КОПЧА В. В., МИХАЛЬЧИНЕЦЬ Г. Т. Государственная поддержка малого и среднего бизнеса в современных условиях	127
ТИРБАХ Л. В., ЧАБАН Г. В. Развитие рынка электронной торговли в мировой экономике и в макроэкономических условиях Украины	132
ШИМЧЕНКО Л. А. Гражданское общество как элемент демократичности украинского государства	138

Финансы, денежное обращение и кредит

ЛЫСЯК Л. В., КАЧУЛА С. В., АБДИН А. В. Роль расходов местных бюджетов Украины на здравоохранение в условиях децентрализации	144
СОЛОМКА Я. А. Налогообложение доходов физических лиц: зарубежная практика	153
СТУДИНСКАЯ Г. Я., ПРОСОВ В. Н. Оценка уровня развития украинского рынка ипотеки.....	160
КУЧЕРЕНКО С. Ю., КУЧЕРЕНКО О. Н. Методы оценки кредитоспособности заемщика – физического лица	170
МАКОГОН В. Д., АДАМЕНКО И. П. Государственные и муниципальные финансы в условиях экономических преобразований	177
РЫБАКОВА Т. А. Современное состояние инвестиционно-финансового сотрудничества Украины и Европейского Союза	183
ЕВТУШЕНКО Н. Н., МАЛЫШКО В. В., ГОРОДНИЧЕНКО Ю. В. Обеспечение финансовой состоятельности объединенных территориальных громад в условиях децентрализации.....	191

CONTENTS

Agrarian Economy

BAKHUR NADIYA The influence of the institutional environment on development of investment activity in the agricultural sector of the economy	7
ZHUK MYKOLA, BILANSKYI YURII Institutional bases of activation of export-oriented activities of agrarian enterprises of Ukraine under conditions of deepening of eurointegration	20
MARMUL LARISA, LEVAIEVA LIUDMYLA, RUNCHEVA NATALYA Investment in environmentalization and comprehensive programs for development of the grain industry	31

Knowledge Economy, Innovative Economy

ADAMCHYK OLEKSANDR Innovative sources of increasing the competitiveness of rural green tourism enterprises	38
BILENKO DARIA Tools and mechanisms of universities innovative development	45
BORZENKO OLENA, BOIKO OLENA International experience of convergence processes towards the creation of joint ventures based on innovation	49
BURDONOS LYUDMILA, VYNOGRADNYA VITA Methodology of assessing the effectiveness of scientific, scientific and technical works in an institution of higher education	65

Economy and Management

IVANYSHYN VOLODYMYR, BIALKOVSKA OKSANA Problems and prospects of human potential development in rural areas of Ukraine	76
IHNATENKO MYKOLA, IRTYSHCHEVA INNA Strategic guidelines for the development of management of sports organizations in Ukraine	82
NOVAK NATALIA, KOTSUPATRYI MIKHAIL, KUCHERENKO MYKOLA Accounting, functions and features of excise collection in Ukraine	89
UMANTSIV HALYNA, POLOVYK YEVHENIYA Formation OF XBRL reporting	95

Economic Theory

GAKHOVICH NATALIA, KUSHNIRENKO OKSANA, ZARUDNA OLGA Circular economy as a strategic priority of global value chains development	103
ZLENKO ALLA, ISAIKINA OLENA Features of corporate social responsibility of business in Ukraine	115
NESTEROVA SVITLANA, KOPCHA VERONIKA, MYHALCHINETS HALYNA State support for small and medium-sized businesses in modern conditions	127
TIRBAKH LESIA, CHABAN GALINA Development of the electronic trade market in the world economy and in the macroeconomic conditions of Ukraine	132
SHYMCHENKO LJUDMILA Civil society as an element of Ukrainian state democracy	138

Finance, Monetary Circulation and Credit

LYSIAK LIUBOV, KACHULA SVITLANA, ABDIN ALINA The role of Ukrainian local budget expenditures on health in conditions of decentralization	144
SOLOMKA YANA Taxation of income of individuals: foreign practice	153
STUDINSKA GALINA, PROSOV VIACHESLAV Assessment of the level of Ukrainian mortgage market development	160
KUCHERENKO SVITLANA, KUCHERENKO OLEH Methods of assessing the creditworthiness of the natural person borrower	170
MAKOHON VALENTYNA, ADAMENKO IRYNA State and municipal finance in conditions of economic transformations	177
RYBAKOVA TETIANA The current state of investment and financial cooperation between Ukraine and the European Union	183
YEVTUSHENKO NATALIA, MALYSHKO VITALINA, HORODNICHENKO YULIYA Ensuring the financial probability of the united territorial communities in the conditions of decentralization	191

Міністерство освіти і науки України

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Економічний вісник університету

Збірник наукових праць
учених та аспірантів

Випуск 46

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-46>

Головний редактор Л.О. Мармуль

Переяслав
2020

Підписано до друку 1 вересня 2020 року. Формат 60x84/8.
Гарнітура тип Arial. Друк офсетний. Обл.-вид. арк. 21,70.
Ум.др. арк. 24,53. Наклад 100 примірників.

Министерство образования и науки Украины

ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический
университет имени Григория Сковороды»

Экономический вестник университета

Сборник научных трудов
ученых и аспирантов

Выпуск 46

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-46>

Главный редактор Л. А. Мармуль

Переяслав
2020

Подписан к печати 1 сентября 2020. Формат 60x84/8.
Гарнитура тип Arial. Печать офсетная. Обл.-изд. л. 21,70.
Ус.п.л. 24,53. Тираж 100 экземпляров.

Ministry of Education and Science of Ukraine
Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University

University Economic Bulletin

Collection of scientific articles of scientists
and post-graduate students

ISSUE 46

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-46>

Chief editor L. O. Marmul

Pereyaslav
2020

Signed for print on September 1, 2020. Format 60x84/8.
Type Arial. Offset print. Conventional printed sheet 21,70.
Issued sheets 24,53.100 copies.